

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Важливою складовою процесу управління фінансово-господарською діяльністю суб'єкта господарювання є інформація про його фінансовий стан, який, у свою чергу, визначається фінансовими результатами (прибутком або збитком). Позитивний фінансовий результат – прибуток, визнається ключовою категорією ринкової економіки, адже є головним джерелом фінансування діяльності підприємств і організацій. Різноманіття факторів, які впливають на формування фінансових результатів, передбачає наявність складної структури інформаційного забезпечення для прийняття якісних управлінських рішень, основним елементом якого є обліково-аналітична система.

Дослідженню проблем обліку формування фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання та пошуку шляхів їх вирішення присвячені праці таких вітчизняних науковців, як: М. Білик, Ф. Бутинець, М. Кужельний, В. Кузь, М. Пушкар, В. Сопко, П. Сук, Н. Ткаченко та ін.

Доходи і витрати є основними елементами, які формують фінансові результати та відображаються на підставі принципів бухгалтерського обліку, закріплених законодавчо.

Визначення різниці між доходами та витратами є найбільш простим способом розрахунку фінансового результату, проте має бути враховано правильне їх зіставлення у часі, просторі, з чинними правилами.

В Україні порядок визначення фінансових результатів підприємств і відображення їх у фінансовій звітності регламентується наступними нормативно-правовими актами: Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(с)БО 1) [3], Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» (П(с)БО 15) [4], Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» (П(с)БО 16) [5], Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» (П(с)БО 17) [6].

У НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наведені наступні визначення ключових категорій:

- доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників);
- витрати – зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення власниками);
- збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати;
- прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати [3].

Ст. 6 Розділу III цього Положення визначає принципи формування фінансової звітності, серед яких ключовим є принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду слід порівняти доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. Наголошується на тому, що доходи та витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, незалежно від часу надходження та сплати грошей [3].

Відмітимо, що відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 18 «Дохід» п. 7, дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу [2].

Згідно П(с)БО 15 «Дохід» визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами: дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи [4].

У П(с)БО 16 «Витрати» зазначено, що витрати відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. До складу витрат включено: собівартість реалізованої продукції (робіт, послуг), яка складається з виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), яка була реалізована протягом звітного періоду, нерозподілених постійних загальновиробничих витрат та наднормативних виробничих витрат; адміністративні витрати; витрати на збут; інші операційні витрати; фінансові витрати; втрати від участі в капіталі; інші витрати; податки на прибуток. При цьому, виробнича собівартість продукції (робіт, послуг) включає: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати [5].

Ст. 21 цього Положення регламентується формування витрат операційної діяльності, які групуються за такими економічними елементами: матеріальні затрати; витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; амортизація; інші операційні витрати [5].

П(с)БО 17 «Податок на прибуток» витрати (дохід) з податку на прибуток визначає як загальну суму витрат (доходу) з податку на прибуток, яка складається з поточного податку на прибуток з урахуванням відстроченого податкового зобов'язання і відстроченого податкового активу [6].

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупні доходи) доходи і витрати групуються за видами діяльності: операційна, інвестиційна, фінансова [3]. На рис. 1 наведений склад доходів і витрат та порядок формування чистого фінансового результату відповідно до НП(с)БО 1.

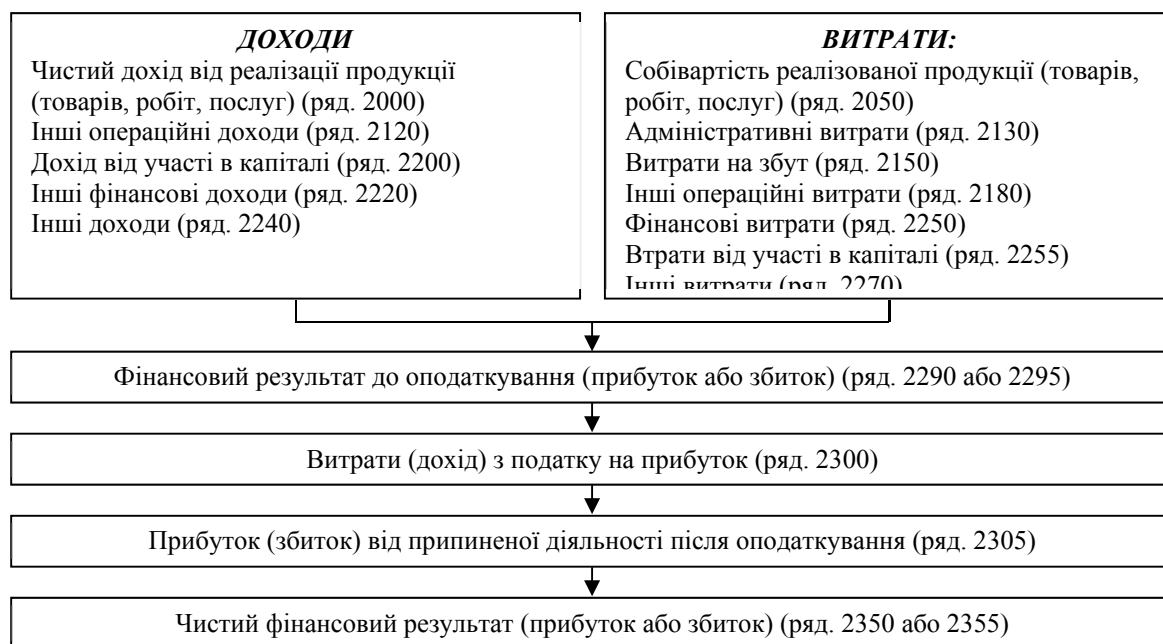

Рис. 1. Формування фінансового результату відповідно до НП(с)БО 1 [3]

За результатами дослідження можемо констатувати, що фінансовий результат є кінцевим результатом діяльності підприємства за звітний період і може бути представлений як прибуток або збиток. Визначення фінансового результату в системі бухгалтерського обліку забезпечується через дотримання принципів визнання доходів, витрат і їх розподілу за звітними періодами. В сучасних умовах відбувається переорієнтація обліку на можливість використання його даних для інтерпретації фінансових результатів користувачами цієї інформації. У цьому контексті, зауважимо на необхідності забезпечення об'єктивності відображення фактів господарської діяльності з максимальною деталізацією в системі бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Білик М.Д. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовими результатами діяльності підприємств / М.Д. Білик, В.В. Бабіч // Бізнес Інформ. – 2015. – № 4. – С. 205-213.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 (МСБО 18) «Дохід» [Електронний ресурс] : [Стандарт від 01.01.2012]. – Режим доступу: / http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_025
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : [Наказ від 07.02.2013 №73] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : [Наказ від 29.11.1999 №290] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99/print1154500791191400>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : [Наказ від 31.12.1999 №318] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00/print1154500791191400>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [Електронний ресурс] : [Наказ від 28.12.2000 №353] / Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>

Зубаха К.Ю., студентка гр. МОАн-161

Науковий керівник – Андросенко О.О., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВИПЛАТАМИ ПРАЦІВНИКАМ

Досліджуючи організацію обліку виплат працівникам на підприємствах, варто зазначити, що в сучасних умовах господарювання ця ділянка обліку потребує більш детального вивчення для формування ефективної системи розрахунків. Постійні зміни законодавчо-нормативних документів щодо обліку оплати праці вимагають своєчасного здійснення уточнень в обліку і при відображенні інформації про виплати працівникам у звітності підприємства.

Питання відображення в обліку та звітності виплат працівникам регулюються Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» та Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 26